

Natura 2000 gebied 105 - Zouweboezem

CONCEPT GEBIEDENDOCUMENT

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Rivierengebied
Status:	Habitatrichtlijn + Vogelrichtlijn
Site code:	NL3004006 + NL9802065
Beschermd natuurmonument:	-
Beheerder:	Zuid-Hollands Landschap, Rijkswaterstaat, particulieren
Provincie:	Zuid-Holland
Gemeente:	Zederik
Oppervlakte:	258 ha

Gebiedsbeschrijving

De Zouweboezem is een langgerekte boezem tussen de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden. De Zouweboezem is in de 14e eeuw gegraven en diende als opvang van het overtollige water uit de omliggende polders. Het gebied bestaat uit open water, riet- en zeggemoerassen, wilgengrienden, elzenbroekbos en kleine oppervlakten grasland en boomgaard. De boezemlanden lopen bij hoog water onder en worden gekenmerkt door een dicht patroon van sloten. Het deel van de Polder Achthoven dat binnen de begrenzing ligt, bevat een aanzienlijke oppervlakte blauwgrasland.

Begrenzing

pm

Natura 2000 database

Habitatrichtlijnsoorten

Soortnr	Soort
H1134	Bittervoorn
H1145	Grote modderkruiper
H1149	Kleine modderkruiper

Vogelrichtlijnsoorten

Soortnr	Soort
A029	Purperreiger - b
A051	Krakeend - n
A119	Porseleinhoen - b
A197	Zwarte stern - b

Voorstel voor het toevoegen aan de database:

H6410	Blauwgraslanden ¹
H1166	Kamsalamander ³
A021	Roerdomp - b ⁵
A292	Snor - b ⁵

Kernopgaven

- 3.06 **Krabbescheer-begroeiingen:** Behoud en uitbreiding van meren met krabbenscheer en fonteinkruiden H3150, in de vorm van strangen, in het bijzonder herstel van krabbenscheerbegroeiingen, ook als broedbiotoop van zwarte stern A197.
- 3.08 **Rietmoeras:** Kwaliteitsverbetering en uitbreiding rietmoeras met de daarbij behorende broedvogels (roerdomp A021, grote karekiet A298), aangevuld met noordse woelmuis *H1340.
- 3.09 **Vochtige graslanden:** Herstel glanshaver- en vossenstaarthooilanden (*grote vossenstaart*) H6510_B en blauwgraslanden H6410.
- 3.11 **Vissen en amfibieën:** Laagdynamische wateren voor grote modderkruiper H1145, bittervoorn H1134 en amfibieën, zoals kamsalamander H1166.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

H6410 **Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*)**

Doel Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit.

Toelichting Het habitatype blauwgraslanden verkeert landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Nederland is voor het habitatype van zeer groot belang in Europees verband. Het voorkomen van melkviooltje in begroeiingen van dit habitatype is bijzonder (goede kwaliteit). Het gebied kan een zeer grote bijdrage gaan leveren door uitbreiding oppervlakte.

Soorten

H1134 **Bittervoorn**

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De Zouweboezem en aangrenzende polders maken deel uit van het kernverspreidingsgebied van de bittervoorn in het westelijke rivierengebied. De populatie in het gebied is hier onderdeel van een ruimer voorkomende meta-populatie. Verbinding met de omgeving is een punt van aandacht.

H1145 **Grote modderkruiper**

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De Zouweboezem en de omringende polders maken deel uit van het kernverspreidingsgebied van de grote modderkruiper in het centrale rivierengebied. De Zouweboezem herbergt de grootste aantallen van de soort die in ons land bekend zijn.

Het leefgebied is zo geschikt dankzij de periodiek wisselende waterstanden (waar andere vissoorten slecht tegen bestand zijn), die optreden als gevolg van de boezemfunctie van het gebied. Verbinding met de omgeving is een punt van aandacht.

H1149 Kleine modderkruiper

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting De kleine modderkruiper verkeert landelijk in een gunstige staat van instandhouding. De soort komt in Nederland algemeen en wijd verspreid voor. De soort komt in Nederland algemeen en wijd verspreid voor.

H1166 Kamsalamander

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting Binnen de begrenzing van het gebied aan de voet van het dijktaalud ten westen van Sluis ligt een belangrijke reproductieplaats van de kamsalamander. Het gebied levert een relatief grote bijdrage voor de soort. De verbinding tussen de Zouweboezem en de Uiterwaarden Lek is van groot belang voor de duurzame instandhouding van de populaties langs de Lek.

Broedvogels

A021 Roerdomp

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 3 paren.
Toelichting In de periode 1999-2003 broedden jaarlijks 2-3 paren roerdampen. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie op een relatief hoog niveau gewenst. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio grote rivieren ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A029 Purperreiger

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 100 paren.
Toelichting Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie. Al uit 1941 wordt het broeden vermoed en in de daarop volgende decennia worden geregeld meldingen gemaakt van een kleine kolonie van ten minste 10 paren purperreigers. Pas in de negentiger jaren groeit de kolonie sterk in omvang: 1993-97 gemiddeld 35 paren en 1999-2003 gemiddeld 95 paren. Voorlopig maximum werd bereikt in 2002 met 124 paren – een kwart van de Nederlandse populatie in dat jaar. Het ontbreken van de vos als predator in de Zouweboezem wordt als een belangrijke oorzaak genoemd. Ondanks de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie niet ten doel gesteld gezien de sterke toename in recente jaren. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A119 Porseleinhoen

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie met een draagkracht voor een populatie van ten minste 9 paren.
Toelichting Naast natte, periodiek geïnundeerde, uiterwaard graslanden kan het porseleinhoen ook goed uit de voeten met natte rietmoerassen. De soort is jaarlijks aanwezig met 3-9 paren. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding heeft het genoemde aantal paren in het doel betrekking op gunstige jaren, waarbij de waterstand in de periode mei-juni bepalend is. Daarom moet habitat behouden blijven, zodat bij een gunstige waterstand het hoge populatieniveau weer gehaald kan worden. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio grote rivieren ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A197 Zwarte stern

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud met een draagkracht voor populatie van ten minste 40 paren.

Toelichting De zwarte stern is vermoedelijk van oudsher broedvogel met enkele tientallen paren (1970 circa 20 paren). Het laatste decennium zijn de aantallen licht toegenomen tot ten minste 30 paren; maxima in 1995 met 45 paren en 2000 met 42 paren. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A292 Snor

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paren.

Toelichting Voor de periode 1999-2003 wordt het gemiddeld aantal paren geschat op 16. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding met betrekking tot de populatie omvang, is behoud voldoende. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio grote rivieren ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

Niet-broedvogels**A051 Krakeend**

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 130 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Het gebied heeft voor de krakeend o.a. een functie als foerageergebied. De gegevens zijn niet toereikend voor een trendanalyse. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

Synopsis

<i>Habitattypen</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling oppervlakte</i>	<i>Doelstelling kwaliteit</i>
H6410 Blauwgraslanden	--	+	>	=

<i>Soorten</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
H1134 Bittervoorn	-	+	=	=
H1145 Grote modderkruiper	-	++	=	=
H1149 Kleine modderkruiper	+	-	=	=
H1166 Kamsalamander	-	+	=	=

<i>Broedvogelsoorten</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
A021 Roerdomp	--	-	=	=
A029 Purperreiger	--	++	=	=
A119 Porseleinhoen	--	-	=	=
A197 Zwarte stern	--	+	=	=
A292 Snor	--	-	=	=

<i>Niet-broedvogelsoorten</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
A051 Krakeend	+	-	=	=

¹ Op basis van recente informatie blijkt het habitatype thans voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied.

³ Op basis van recente informatie blijkt de soort thans voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied.

⁵ Aantal thans hoger dan 1% van Nederlandse broedpopulatie of bijdrage van gebied noodzakelijk t.b.v. sleutelpopulatie.